

memo

aan: Gemeente Wijk bij Duurstede
van: SAB
datum: 19 februari 2021
betreft: Notitie soortenbescherming paraplubestemmingsplan kleinschalige windturbines

Vanaf 5 november j.l. heeft het paraplubestemmingsplan kleinschalige windturbines en beleidsnota kleinschalige windturbines ter inzage gelegen bij de gemeente Wijk bij Duurstede. Als reactie hierop zijn verschillende zienswijzen ingediend. In de zienswijzen wordt regelmatig gewezen op de potentiële negatieve effecten van de kleinschalige windturbines op de aanwezige fauna in het gebied. In reactie op de zienswijzen wordt een onderzoek soortenbescherming opgenomen als voorwaarde bij de afwijkingsbevoegdheid. In de zienswijzen wordt speciale aandacht gegeven aan effecten van windturbines op vleermuizen, vogels en bijen. In deze notitie willen we een algemeen beeld geven van wat bekend is over de effecten van kleinschalige windturbines op deze soortgroepen. Deze notitie is enerzijds bedoeld om de binnengekomen zienswijzen te beantwoorden, anderzijds vormt deze notitie een handvat voor de initiatiefnemers bij de locatiekeuze van een kleinschalige windturbine. Verder dient vermeld te worden dat ook in de locatie-specifieke onderzoeken voor soortenbescherming aandacht besteed wordt aan de effecten op deze soortgroepen.

Vleermuizen

Windturbines kunnen een negatief effect hebben op het leefgebied van vleermuizen. Dit kan door directe effecten, zoals aanvaringsslachtoffers of slachtoffers van barotrauma (te hoog verschil in luchtdruk), maar dit kan ook door indirecte effecten doordat vleermuizen gebieden rondom windturbines gaan vermijden, waardoor het leefgebied kleiner wordt. Volgens een studie speciaal gericht op aanvaringsslachtoffers bij kleinschalige windturbines (Minderman *et al.*, 2015) zullen er gemiddeld tussen de 0,008 en 0,169 vleermuizen/turbine/jaar slachtoffers vallen. Hierbij is het aantal slachtoffers sterk afhankelijk van de locatie van de windturbines. Een andere studie heeft gekeken naar vermijdgedrag van vogels en vleermuizen bij kleinschalige windturbines (Minderman *et al.*, 2012). Hieruit blijkt dat er een merkbaar verschil is in aanwezigheid van vleermuizen tot 20 meter van een kleinschalige windturbines. Uit de resultaten blijkt dat het belangrijk is dat windturbines niet binnen 20 meter van belangrijk leefgebied voor vleermuizen geplaatst moet worden. Denk hierbij aan doorgaande bomenrijen (vliegroutes), watergangen en poelen met begroeiing (foerageergebieden), bebouwing met geschikte holtes of bomen met boomholtes (verblijfplaatsen). Indien hier rekening mee gehouden wordt is verstoring van vleermuizen echter goed te voorkomen. Met het locatie-specifieke onderzoek soortenbescherming kan hier op getoetst worden.

Vogels

Net als voor vleermuizen is het bekend dat aanvaringsslachtoffers kunnen vallen bij windturbines. Dit is echter altijd onderzocht bij grootschalige windturbines. Bij eerder genoemde onderzoeken (Minderman *et al.*, 2012, Minderman *et al.*, 2015) is specifiek gekeken naar aanvaringsslachtoffers en vermijdingsgedrag van vogels en vleermuizen bij kleinschalige windturbines. Er is geen aantoonbaar vermijdingsgedrag waarneembaar van vogels bij kleinschalige windturbines. Dit betekent dat er geen leefgebied voor vogels verloren gaat, tenzij voor de realisatie van de turbine leefgebied wordt verwijderd. Verder worden tussen de 0,079 en 0,278 aanvaringsslachtoffers van vogels per turbine per jaar verwacht. Dit is verdeeld over alle vogelsoorten. Dit is verwaarloosbaar ten opzicht van de natuurlijke sterfte en zal geen effect hebben op de populatie van vogels. Wel zal altijd rekening gehouden moeten worden met jaarrond beschermde nesten en met de broedperiode van algemene broedvogels bij de realisatie van de turbines. Dit zal echter in het onderzoek soortenbescherming bekeken worden.

Bijen

We hebben geen wetenschappelijke publicaties kunnen vinden over de interactie van kleinschalige windturbines en bijen. Wel is bekend dat bijen over het algemeen laag bij de grond vliegen om zo veel mogelijk nectar te verzamelen, ondanks dat ze dit tot grote afstanden van hun nestjes kunnen doen. Over het algemeen vliegen bijen niet hoger dan 2 meter boven de grond. Op deze hoogte is geen turbulentie van de windturbines te voelen en zullen de bijen niet verstoord worden door de windturbines.

Literatuur

Minderman J, Pendlebury CJ, Pearce-Higgins JW, Park KJ (2012) Experimental Evidence for the Effect of Small Wind Turbine Proximity and Operation on Bird and Bat Activity. *PLoS ONE* 7(7): e41177.

Minderman, J., Fuentes-Montemayor, E., Pearce-Higgins, J.W. *et al.* Estimates and correlates of bird and bat mortality at small wind turbine sites. *Biodivers Conserv* **24**, 467–482 (2015).